

Rapport kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier höstterminen 2019

Inledning

I denna redogörelse redovisas resultat av barn- och skolförvaltningens uppföljning av anmälningar till huvudmannen med tillhörande återrapportering för höstterminen 2019 samt antal tillsynsärenden och klagomål inom området för perioden.

För att kunna utläsa mer av resultaten, samt för att följa upp de utvecklingsområden som identifierades i samband med *läsårsrapport kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier 18/19*, har varje utbildningsområdes ledningsgrupp fått besvara frågor kopplade till dessa. Underlagen har sammanställts i referensgruppsamtal med rektorer representerade från varje utbildningsområde.

I arbetet med att följa upp hur arbetet fungerar i verksamheterna har också stickprover genomförts av anmälda ärenden till huvudman. I dessa ärenden har samtliga delar av hanteringen av ärendet följts upp, dvs. från anmälan till utredning, eventuella åtgärder, uppföljning samt huruvida ärendet avslutats i de fall ärendet anses kunna avslutas (om kränkande behandling inte har konstaterats, eller om åtgärder uppges ha fått avsedd effekt).

Under höstterminen 2019 implementerades en förvaltningsgemensam mall med anvisningar för arbetet med att upprätta plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Mallen säkerställer att samtliga lagstadgade delar finns med. Genom anvisningar till respektive avsnitt utgör mallen vidare ett stöd för enheternas arbete och genom att mallen finns i IT-systemet Stratsys underlättas också huvudmannens uppföljning av planerna. I denna redogörelse ges en övergripande bild av hur rapporteringen ser ut. En fördjupad utvärdering kommer att göras i utbildningsområdenas ledningsgrupper för att därigenom bidra till att utveckla och förbättra arbetet och eventuellt stöd ytterligare.

Rapporten inleds med ett avsnitt av verksamheternas övergripande bild av arbetet, där de *centrala iakttagelserna* av enheternas arbete skrivs fram. Därefter följer ett avsnitt med resultat och analys kopplat till antal inkomna ärenden, stickprov av ärenden, samt ärenden från tillsynsmyndigheter och vad de visar. Rapporten avslutas med en uppföljning av tidigare identifierade utvecklingsområden, samt en kort beskrivning av vad som behöver utvecklas framåt.

Centrala iakttagelser av enheternas arbete mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

- I enheternas planer mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier synliggörs ett aktivt förebyggande och främjande arbete. Enheterna arbetar med kartläggning, barn- och

elevdelaktighet samt gör vårdnadshavare delaktiga genom exempelvis föräldraråd, information i Unikum och i direkta samtal så som utvecklingsamtal och föräldramöten. Barn och elevers delaktighet ser olika ut beroende på barnens/elevernas ålder. Inom förskolan arbetar man exempelvis med intervjuer, trygghetsvandringar och barnråd. Inom grundskolan och fritidshemmet görs motsvarande genom klassråd, elevråd och träffar för eleverna inom fritidshemmet. Såväl förskolor som skolor arbetar med temadagar och schemabrytande aktiviteter över året och där barn- och elevgrupper från olika skolformer blandas för ökad samhörighet.

- Effekten av enheternas arbete utifrån syns även i de tillsynsärenden som inkommit till huvudmannen och har handlagts. Föregående läsår 18/19 inkom totalt tio tillsynsärenden rörande kränkande behandling. I fem fall förelades huvudmannen att vidta åtgärder för att tillse att bestämmelserna i skollagens kap. 6 följs. Höstterminen 2019 har åtta ärenden inkommit och handlagts. I endast ett av dessa fall har huvudmannen förelagts. I övriga fall anses huvudmannen ha följt lagstiftningen och därmed också motverkat och förebyggt att barn och elever utsätts för kränkningar.
- Barn- och skolförvaltningen kan i såväl utvärdering av tidigare utvecklingsområden, i samtal med rektorer och genom resultat se en tydlig förflyttning i positiv bemärkelse i hur enheterna hanterar dokumentation och diarieföring kopplat till ärenden rörande kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.
- Den förvaltningsövergripande rutinen är väl känd inom enheterna. Enheterna arbetar främjande och förebyggande och är trygga i vad som ska göras i de fall ett barn eller en elev upplevt sig utsatt inom ramen för verksamheten.
- Det råder till delar oklarheter kring vad som anses utgöra kränkande behandling och vad som kan anses utgöra trakasserier utifrån diskrimineringsgrunderna. Detta har bland annat förts fram i samtal med rektorer, vid utvärderingar av deras planer mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier, men är också något som syns i de stickprover som genomförts gällande ärenden som anmälts till nämnden och hur enheterna har bedömt dessa.

Sammanställning av anmälningar till barn- och skolnämnden

Övergripande sammanställning över inkomna anmälningar till huvudman avseende kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier under höstterminen 2019 ger följande bild:

Skolform	Antal anmälningar	Varav kränkande behandling	Varav trakasserier pga någon diskrimineringsgrund	Varav sexuella trakasserier
Förskola	6	6	0	0
Grundskola	956	945	11	6
Grundsärskola	0*	0*	0*	0*
Totalt	962	951	11	6

* För de flesta särskolor har inga anmälningar inkommit: Stenröse, Lilla skolan, Fåglasång, Järnåkra, Nyvångsskolan, Hagalundsskolan och Fågelskolan. För Vegalyckan och Tunaskolan finns ett antal anmälningar under HT (totalt 32), men för dessa enheter särredovisas inte grundsärskolan skilt från grundskolan, varför det vid sammanställning är oklart huruvida ett fåtal av dessa 32 anmälningar rör grundsärskoleverksamheten.

I tabellen nedan tydliggörs anmälningar till huvudman per enhet, grupperat:

Anmälningar till huvudman HT 2019 (antal)	Enheter
71-80	Fågelskolan 4-9
61-70	-
51-60	Backaskolan F-3, Genarps skola 4-9
41-50	Svaleboskolan F-3, Östratornskolan 4-9, Svaleboskolan 4-6, Gunnesboskolan F-6, Häckebergaskolan F-3
31-40	Uggleskolan F-6, Klostergårdsskolan F-6, Fågelskolan F-3, Byskolan F-6, Nyvångsskolan F-3, Vikingaskolan F-9
21-30	Killebäcksskolan 4-9, Tunaskolan F-9, Lerbäcksskolan 7-9
11-20	Gunnesboskolan 7-9, Hubertusgården F-6, Fäladsgården 6-9, Österskolan F-3, Fäladsskolan 4-6, Vårfruskolan F-6, Hagalundsskolan F-6, Kulparksskolan F-3, Lerbäcksskolan 4-6, Idalaskolan F-3, Palettskolan F-6
1-10	Prästängskolan 4-6, Svaleboskolan 7-9, Flygelskolan F-5, Munspelets skola F-3, Nyvångsskolan 7-9, Lerbäcksskolan F-3, Torna Hällestadsskolan F-3, Delfinskolan F-3, Svaneskolan 7-9, Vallkärra skola F-6, Påskagängets skola F-6, Vegalyckan F-3, Mårtensskolan F-6, Revinge skola F-3, Håstads skola F-2, Apelskolan F-6, Oskarskolan F-3, Nyvångsskolan 4-6
0	Järnåkraskolan 4-9, Fågelskolan sarskola, Hagalundsskolans grundsärskola, Lilla skolan, Nyvångsskolans grundsärskola 7-9, Stenröseskolan, Sjukhuskolan BUP/BUP-skolan, Sjukhuskolan Soma/Lasarettsskolan

Då antalet elever på skolenheten har betydelse för antalet anmälningar, kan upprättade anmälningar även sättas i relation till antalet elever på skolan. Nedan tydliggörs de fem enheter med *flest anmälningar beräknat per elev*:

Enheter	Antal anmälningar beräknat per elev, HT 2019
Fågelskolan 4-9	0,27
Svaleboskolan F-3	0,18
Häckebergaskolan F-3	0,18
Genarps skola 4-9	0,17
Fågelskolan F-3	0,17

Sammanställning bygger på elevantal i november 2019.

Många anmälningar till huvudman, eller ett högre antal anmälningar beräknat per elev, behöver inte betyda att det de facto förekommer många kränkningar på skolenheten, relativt sett. Många anmälningar till huvudman kan också indikera på välfungerande rutiner för att dokumentera och upprätta anmälan vid tillfällen då ett barn eller elev har upplevt sig utsatt.

Nedan följer en redovisning per skolform samt vad som kan skönjas utifrån dessa.

Förskola

Skolform	Antal anmälningar	Varav kränkande behandling	Varav trakasserier pga någon diskrimineringsgrund	Varav sexuella trakasserier
Förskola	6	6	0	0

Ett tydligt mönster är att det under höstterminen 2019 fortsatt är väldigt få anmälningar/ärenden om kränkande behandling i förskolan. De 6 anmälningar som inkommit till huvudman för höstterminen 2019 kan ställas mot de 28 anmälningar som inkom för läsår 18/19, vilket tyder på att anmälningarna minskat något.

Att det förekommer få anmälningar inom förskolan går i linje med rådande föreskrifter. Kränkningar och trakasserier förutsätter en avsikt; en högre grad av medvetenhet, något som generellt inte ligger bakom de handlingar som barn i förskoleåldern utför. Av denna anledning förekommer det som regel få anmälningar rörande barn som kränker barn. Mot bakgrund av det låga antalet anmälningar går det därför inte heller att fastställa några närmare mönster gällande vid vilka platser eller situationer kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier vanligen förekommer.

Som redovisas längre ned i denna rapport rör dock fem av sex anmälningar till huvudman personal-barn, vilket är den situation som främst föranleder kränkingsanmälningar inom förskolan. Det bedöms dock förekomma väldigt få anmälningar inom förskolan, även inom denna kategori och då verksamhetens omfattning beaktas, varför detta är något som förvaltningen behöver arbeta vidare med och belysa ytterligare.

Grund- och grundsärskola

Skolform	Antal anmälningar	Varav kränkande behandling	Varav trakasserier pga någon diskrimineringsgrund	Varav sexuella trakasserier
Grundskola	956	945	11	6
Grundsärskola	0*	0*	0*	0*

* För de flesta särskolor har inga anmälningar inkommit: Stenröse, Lilla skolan, Fågelsång, Järnåkra, Nyvångsskolan, Hagalundskolan och Fågelskolan. För Vegalyckan och Tunaskolan finns ett antal anmälningar under HT (totalt 32), men för dessa enheter särredovisas inte grundsärskolan skiljt från grundskolan, varför det vid sammanställning är oklart huruvida ett fåtal av dessa 32 anmälningar rör grundsärskoleverksamheten.

För höstterminen 2019 har totalt 956 anmälningar inkommit till huvudman avseende grund- och grundsärskola, som sammantaget har ca 12 370 elever (december 2019). Antalet anmälningarna förefaller ligga på motsvarande nivå som under föregående läsår, då totalt 1931 anmälningar inkom.

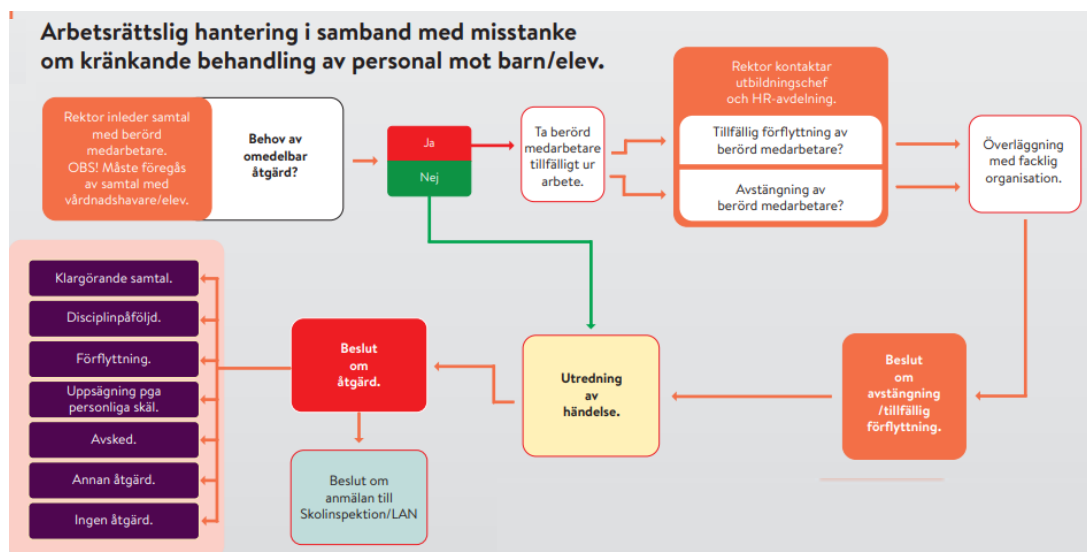
Totalt 17 av anmälningarna under höstterminen avser trakasserier i någon form, vilket kan jämföras med motsvarande siffra för läsåret 18/19, där totalt 118 anmälningar bedömdes gälla trakasserier på grund av någon diskrimineringsgrund, alternativt sexuella trakasserier. Detta tyder på att anmälningarna under höstterminen 2019 i större grad rör kränkande behandling, men kan även utgöra exempel på att det upplevs som svårt att klassificera de kränkningar som äger rum.

Ärenden som rör personal -barn/elev

Skolform	Antal anmälningar totalt	Varav ärenden gällande personal/barn	Varav ärenden gällande personal/elev
Förskola	6	5	-
Grundskola	956	-	45
Grundsärskola	-	-	-
Totalt	962	5	50

Av 962 anmälningar till huvudman om upplevd kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier rör 50 av dessa personal/barn eller personal/elev (dvs. ca 5 %). Som framgår av sammanställning ovan utgör flertalet av inkomna anmälningar inom förskolan denna typ av ärenden.

Processen för att hantera ärenden om kränkande behandling mellan personal/barn, personal/elev följer samma rutin som när misstänkt kränkande behandling sker mellan barn/barn, elev/elev. Vid ärenden där personal misstänks ha utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling kan HR-avdelningen involveras i de fall där utredningen visar att kränkande behandling förekommit. I vissa fall kan omedelbara åtgärder behöva vidtas, exempelvis att medarbetaren tillfälligt tas ur tjänst. I de fallen ska rektor kontakta HR-avdelningen och berörd utbildningschef.

HR-avdelningen har under hösten hanterat ett fåtal ärenden enligt arbetsrättslig hantering ovan, vilket bland annat medfört åtgärder så som förflyttning, skriftlig varning, upprättande av handlingsplan samt överenskommelse om avslut av anställning. Vidare har ett ärende rörande kränkande behandling mellan personal/elev lämnats till Skolinspektionen för utredning om lärarens lämplighet, vilket kan leda till att Skolinspektionen lämnar över ärendet till Lärarnas ansvarsnämnd för beslut om eventuell indragen lärarlegitimation. I dessa ärenden är huvudmannen inte part i ärendet mer än som uppgiftslämnare till Skolinspektionen. Skolinspektionen är den instans som utreder förutsättningarna för att ta det vidare till Lärarnas ansvarsnämnd. Föreliggande ärende är pågående och något beslut har ännu inte fattats.

För de flesta av anmälningarna till huvudman under hösten 2019 som berör personal konstateras att ingen kränkning ägt rum. I de fall kränkning konstateras (ca 15 ärenden) är dessa i regel av sådan art att medarbetaren upplyses om *hur*, och *att* den ska ändra sitt beteende vid liknande situation framåt, något som i sin tur följs upp. Exempel på vanligt förekommande situationer i personalärende under perioden är att personal beskrivits som arg och "skällande", ibland som hårdhänt i samband med lek eller upprördhet, eller situationer där den utsatte uppfattat personalen som elak/nedvärderande.

Förskolorna och skolorna bedriver ett aktivt, främjande och förebyggande arbete och i detta utgör professionell dialog och agerande, i de fall personal uppfattas kränka ett barn, en viktig del. Det behöver vara tydligt för all personal att åtgärder vidtas i de fall kränkande behandling konstateras i fall mellan personal och barn/elev. Det är av stor betydelse att personal känner till hur arbetsgivaren agerar i förekommande fall, något som bör lyftas vid såväl introduktion som med viss regelbundenhet tillsammans med personalen, för förståelse för hanteringen.

Stickprov av 50 ärenden

Ett stickprov har genomförts av 50 diarietförda ärenden för att undersöka systematik och följsamhet i förhållande till den förvaltningsgemensamma rutinen avseende arbetet att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Den förvaltningsgemensamma rutinen omfattar även rutin för ärendehantering och diarietföring, där stickproven gör det möjligt att även undersöka systematik och följsamhet i den bemärkelsen. Samtliga undersökta ärenden i stickprovet utgjordes av upprättade anmälningar till huvudman under höstterminen 2019.

För samtliga ärenden finns en anmälan till huvudman diarietförd. Detta var även fallet för de ärenden som låg till grund för stickprovet i föregående läsårsrapport. I anmälan redogörs för inträffad händelse, men omfattningen beror till stor del på händelsens karaktär. I de fall händelsen initialt bedöms röra särskild diskrimineringsgrund, eller sexuella trakasserier, framgår detta i regel också av beskrivet händelseförlopp.

Det kan konstateras att det i några ärenden enbart förekommer diarietförd anmälan om kränkande behandling, utan ytterligare underlag så som genomförd *utredning*, eller redogörelse för de åtgärder som satts in (9 st.). Stickprovet som genomfördes inom ramen för läsårsrapport 18/19 visade på en liknande problematik. Detta betyder dock inte att utredning ej genomförts. En förklaring, vilket även lyfts fram i referensgruppsamtal med rektorer, är att kommunens diarietföringssystem upplevs som relativt omständligt att använda, och att ytterligare diarietföring av dokument kan glömmas bort som följd av att ärendet hanteras snabbt. Detta utgör ett av skälen till varför ett system där ärendehanteringsprocessen hanteras helt digitalt nu ska införskaffas och implementeras. I ett sådant system görs såväl anmälan som utredning och uppföljning på ett mer lättillgängligt och systematiskt sätt, med tydligare översikt av pågående och icke-avslutade ärenden. Mer om detta under avsnittet "Utveckling av arbetet" nedan.

För det stora flertalet anmälningar i stickprovet finns genomförd utredning diarietförd (41 av 50). Denna följer som regel för ändamålet framarbetad

mall, där slutlig bedömning av om kränkning konstaterats eller ej tydliggörs, tillsammans med bedömning av om skäligen åtgärder vidtagits. Ofta återfinns här även en tydligare redogörelse av själva händelseförloppet, delvis i mallen som sådan, men ofta även genom bifogade tjänsteanteckningar och liknande. Akuta/direkta åtgärder som genomförs (och planeras) tydliggörs i samtliga fall, oftast tillsammans med tydliggörande av när eventuell uppföljning ska ske.

I samtal med referensgrupp av rektorer har det framkommit svårigheter med att arbeta i framtagna mallar. Som följd ska justeringar av dessa genomföras för att underlätta beskrivning och redogörelse av händelseförloppet, och därigenom minska behovet av att diarieföra ytterligare tjänsteanteckningar och dokument.

I några ärenden är det tydligt att bedömning av kränkningen kan upplevas som svår, dvs. själva klassificeringen av om det rör sig om en kränkning, trakasserier pga. någon av diskrimineringsgrunderna, eller om sexuella trakasserier. Detta tar sig uttryck genom att ärenden i några fall klassificeras som såväl kränkning men också som sexuella trakasserier, eller trakasserier utifrån någon av diskrimineringsgrunderna.

De flesta av utredningarna tydliggörs att någon form av uppföljning ska genomföras, exempelvis genom uppföljande samtal och observationer, för att slutligt säkerställa att situationen förbättrats och att kränkningen upphört. Istället för att till ärendet bifoga genomförd uppföljning är det vanligast förekommande att utredningen även innehåller en redogörelse för genomförd uppföljning, detta i fall där utredningen genomförts parallellt med att åtgärder initierats. I ett fåtal fall har även genomförd uppföljning efter utredningens genomförande diarieförts. I dessa fall framgår som del av uppföljningen varför ärendet därmed kan anses som avslutat, exempelvis att som följd av att inga vidare kränkningar uppges ha ägt rum under den senaste månaden (5 st.).

Av 50 undersökta anmälningar till huvudman anges 31 fortsatt vara "öppna" i diarieföringssystemet (dvs. omkring 60 %), trots att en stor andel av dessa enligt bifogad utredning (eller i tillämpliga fall uppföljning) anges som avslutade/avklarade. Detta är dock en klar förbättring jämfört med föregående stickprovskontroll avseende läsår 18/19, där de flesta av ärendena var fortsatt öppna.

Vid jämförelse med ärenden i tidigare genomförd stickprovskontroll avseende läsåret 18/19 bedöms utredningarna under höstterminen i ökad omfattning tydliggöra varför ärendet kan anses vara avslutat/färdighanterat. I utredningarna återfinns i flera fall redogörelse för vad akuta/direkta insatser fått för resultat och varför ärendet som följd bedöms som avslutat. Även om ärendet bedöms som avslutat, dvs. att skäligen åtgärder vidtagits för att kränkningen ska upphöra, tydliggörs i de flesta fall även när och hur en uppföljning ska genomföras.

För de flesta av här undersökta ärenden sker anmälan och utredning (med beslut om adekvata åtgärder för att kränkningen ska upphöra), inom loppet av relativt få arbetsdagar. Genomsnittet för här undersökta ärenden ligger på 6,5 arbetsdagar, från dag då anmälan till huvudman upprättas till beslut om adekvata åtgärder för att kränkningen ska upphöra (utredning).

Detta genomsnitt inkluderar även handläggningstid för mer komplicerade fall, där utredning tagit ett flertal veckor. För majoriteten av ärendena (där utredning diarieförts) har lämpliga åtgärder beslutats och initierats inom en vecka (ca 60 %). I många fall har även en första avstämning/uppföljning genomförts under denna tid.

Tillsynsärenden				
Tillsynsmyndighet och ärendemening	Skolform och enhet	Föreläggande ja/nej	Skäl för beslut	Åtgärder
SI Kränkande behandling mellan personal/elev Filmning av elev	Grundskola Apelskolan	Ja, föreläggande och skadestånd om 10 000 kr.	Skolinspektionen fann att Lunds kommun brutit mot bestämmelsen i 6 kap 9 § skollagen om att skolpersonal inte får kränka elever. Vidare konstaterade SI att huvudmannen brustit i sina skyldigheter enligt 6 kap 10 § om att säkerställa att rektor anmäler till huvudmannen när det framkommer att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Skadeståndsanspråket grundar sig på att personal, B, vid ett till tre tillfällen har filmat en elev, A, när A befunnit sig i affekt samt hotat med att visa den för As föräldrar. BEO bedömer att handlingen är integritetskänslig och utlämnande. Vid bedömning av beloppets storlek har BEO vägt in att personalen snabbt raderat filmen från sin telefon.	Genomgång av den förvaltningsövergripande rutinen gällande anmälan, utredning och uppföljning av kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier med pedagoger och rektorer. Fortbildningstillfällen har hållits för all personal på skolan för att säkerställa att rutinen är känd och implementerad.
BEO Kränkande behandling mellan personal/elev	Grundskola Klostergårdsskolan	Nej	Kränkande behandling ej konstaterad. Ärendet avslutat dock med en kritik från BEO om att utredningen i ärendet inte varit tillräckligt omfattande.	I föreliggande fall har utredningen visat att anmälda händelser inte ägt rum. Skolan har inte vidtagit några ytterligare åtgärder utöver de som ingått i utredningen, dvs samtala med samtliga inblandade.
SI Kränkande behandling mellan personal/elev	Grundskola Munspelets skola	Nej	Skolinspektionen fann att det inte kan klarläggas att kränkande behandling ska ha förekommit och avslutade ärendet, dock med kritik mot huvudmannen om att skolan inte i alla avseenden följt bestämmelserna i skollagen om att motverka kränkande behandling.	Utifrån Skolinspektionens kritik har ytterligare implementering av den förvaltningsövergripande rutinen genomförts på enheten med all personal.
SI Kränkande behandling mellan personal/elev	Grundskola Vårfruskolan	Nej	Skolinspektionen fann att det inte är visat att kränkande behandling förekommit utifrån anmälares uppgifter om att så skulle ha skett.	-
BEO Kränkande behandling mellan elev/elev	Grundskola Svaleboskolan	Nej	Skolinspektionen fann att det inte är visat att kränkande behandling förekommit och avslutade ärendet.	-
SI	Grundskola Gunnosboskolan	Pågående	-	-
DO	Grundskola Vårfruskolan	Pågående	-	-

Under höstterminen 2019 inkom och handlades sju anmälningsärenden från Skolinspektionen/Barn- och elevombudet/Diskrimineringsombudsmannen, (SI, BEO, DO) om kränkande behandling eller trakasserier.

Samtliga fall rörde grundskolan. I ett ärende har huvudmannen förelagts att vidta åtgärder för att tillse att enheten lever upp till lagstiftningens krav om att anmäla, utreda och åtgärda/motverka kränkande behandling. Skolinspektionen gjorde bedömningen att huvudmannen efter föreläggandet säkerställt att skolenheten lever upp till lagkraven och avslutade ärendet efter huvudmannens redogörelse. I samma fall gjorde BEO en framställan om skadestånd för berörd elevs räkning om 10 000 kr då ärendet rörde kränkande behandling mellan personal och elev (filmning av elev). BEO bedömde att agerandet från personalens sida inte varit befogat i situationen utan att händelsen är integritetskränkande för berörd elev. Huvudmannen har inte funnit skäl att göra en annan bedömning av händelsen och accepterade därför framställan om skadestånd.

I fyra av ärendena anses huvudmannen ha levt upp till lagstiftningens krav enligt 6 kap. 10 § skollagen. I två ärenden inväntar huvudmannen fortfarande SI:s och DO:s beslut.

De anmälningsärenden som inkommit och handlagts under höstterminen 2019 visar att huvudmannen i färre fall blivit förelagd att vidta åtgärder, att lagstiftningen och den förvaltningsgemensamma rutinen kring hantering av ärenden som rör kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är förankrad och känd bland personalen på enheterna. Detta i jämförelse med läsåret 18/19 där huvudmannen i fem ärenden förelades att vidta åtgärder för att tillse att rektor lever upp till lagstiftningens krav om att anmäla, utreda och åtgärda/motverka kränkande behandling.

Uppföljning av identifierade utvecklingsområden läsårsrapport 18/19

I läsårsrapport för läsåret 18/19 identifierades ett antal utvecklingsområden i arbetet mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Utvecklingsområdena har följts upp genom referensgruppssamtal med rektorer representerade från varje utbildningsområde. Vidare utgör såväl resultat och stickprov samt granskning av verksamheternas planer mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier delar av uppföljningen. Nedan följer uppföljning av respektive utvecklingsområde, utifrån vad som identifierades i läsårsrapport 18/19 (dnr BSN 2019/4062).

- 1. Fortsatt implementering av de förvaltningsövergripande rutinerna avseende anmälan till huvudman, delvis genom vidare information om hur och vad som ska diarieföras i ett ärende (anmälan, utredning och eventuell uppföljning), men också hur ett ärende ska klassificeras och småningom avslutas.*

Verksamheternas implementering av rutinen om anmälan till huvudman, utredning och uppföljning anser rektorerna i samtliga skolformer vara tydlig och att det klart framgår vad som är rektors ansvar. Arbetet är väl känt bland personalen på enheterna och rektorerna återger att personalen

har den information de behöver för att anmäla till rektor när ett barn eller en elev har upplevt sig utsatt för kränkande behandling.

Det som framförs som ett fortsatt utvecklingsområde är att underlätta dokumentationsarbetet i ärenden som rör kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Diarieföringssystemet kräver mycket manuell hantering och det är också lätt att missa att avsluta ett ärende i själva systemet, vilket då leder till att återrapporteringen till barn- och skolnämnden riskerar bli missvisande.

2. Behov av system för hantering av ärenden gällande kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Barn- och skolförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen beslutat att ett system för hantering av ärenden som rör kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska upphandlas. Systemet ska underlätta enheternas arbete genom såväl användarvänlighet men också genom att systemet skapar överblick, såväl på enhetsnivå som på huvudmannanivå. Systemet kan ta fram statistik såväl på enhetsnivå som på huvudmannanivå, utifrån de parametrar enheten och huvudmannen vill kunna följa upp. Även ärendegången underlättas genom påminnelser från systemet till rektor i ärenden, men påminnelser sker också direkt till de medarbetare som rektor utsett till handläggare av ärenden.

Under höstterminen 2019 hölls visning av system och därefter har frågan om upphandling hanterats i samarbete med kommunkontoret. Målsättningen är att systemet ska implementeras under sen vår 2020. Efterfrågan på ett nytt system kopplat till kränkande behandling är stor, och det framhålls att det är av vikt att införa ett system som fungerar stödjande för rektor och av denne utsedda handläggare, för att underlätta dokumentering och diarieföring (dvs. ärendehanteringsprocessen som sådan). Alla handlingar kopplat till ett ärende diarieförs idag W3D3, men i avsaknad av ett ändamålsenligt system för dokumentations- och uppföljningsarbetet kopplat till ärenden om kränkande behandling, används diarieföringssystemet idag även för att ta fram enhetens samlade bild av de ärenden som hanteras. Detta kan endast göras genom att gå in i varje enskilt ärende för att samla uppgifter för sammanställning. Arbetet sker idag helt manuellt vilket gör det tidskrävande att ta fram statistik av olika slag, oavsett om det gäller enhets- eller huvudmannanivå.

3. Digitalisering av förskole- och skolenheternas planer mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier, vilka ska framarbetas för varje läsår.

Barn- och skolförvaltningen tog under vårterminen 2019 fram en förvaltningsgemensam mall för *plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier*. I samband med framtagandet genomfördes en pilotomgång där enheter inom varje utbildningsområde var representerade för att testa mallen. Piloterna utvärderade arbetet och kom med förbättringsförslag innan samtliga enheter gick in i arbetet.

Digitaliseringen av planerna är tänkt att underlätta enheternas arbete men handlar också om att säkerställa att alla delar som ska finnas med enligt

gällande bestämmelser återfinns som del i samtliga enheters planer. Arbetet har för första gången genomförts på det nya sättet i verksamhets- och uppföljningssystemet Stratsys. Majoriteten av enheterna har arbetat fram planer enligt den nya mallen, samtidigt som vissa utvecklingsområden identifierats.

Utvecklingsområden framåt

I föreliggande redovisning till barn- och skolnämnden har ett antal förbättringsområden identifierats.

- Utveckla de gemensamma dokumenteringsstrukturerna mellan enheterna på skolkontoret avseende kränkande behandlingsärenden, för att lättare kunna följa upp och sammanställa information rörande anmälningar till huvudman
- När det gäller sammanställning av enheternas anmälningar om kränkande behandling till nämnd, kommer särredovisning av varje skolform göras för att det ska bli möjligt att följa upp även dessa separat (samtliga särskolor är som exempel inte särredovisade idag).
- Avseende plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier som arbetats fram i Stratsys, ska en utvärdering genomföras tillsammans med referensgrupper av rektorer. Syftet är att förbättra den gemensamma mallen och underlätta användningen, samtidigt som lagkraven tillgodoses. Några områden har redan identifierats, så som behov av förbättrade stödanvisningar och förenklade tabellsammanställningar, vari främjande och förebyggande åtgärder summeras för enheten. Vidare ska modul framarbetas i systemet som möjliggör för enheterna att löpande och systematiskt hantera främjande och förebyggande insatser i arbetet (ansvarig, uppföljning, planering).
- Avseende diarieföring och anmälan till huvudman ligger det största utvecklingsområdet i att skapa en smidigare och bättre ärendehanteringsprocess för rektor. Processen förbättras genom implementering av för ändamålet framtaget system, vari all dokumentation görs i ett tydligt processflöde: anmälan, utredning och uppföljning. Utöver att skapa en smidigare process för rektor kopplat till kränkningsanmälningar, möjliggör ett sådant system för en avsevärt bättre överblick för såväl rektor som huvudman. Att få ut information om pågående ärenden, typ av kränkning, handläggningstid, vid vilken tidpunkt och var händelser sker, inblandade parter m.m., är med ett sådant system betydligt enklare. Implementering av system väntas ske under sen vår 2020.
- I samband med att enheterna ska rapportera in sina månadsvisa sammanställningar till nämnden har nämndsekreteraren skickat en påminnelse till enheterna om att avsluta ärenden. Detta har varit uppskattat och något som kommer fortgå till dess nytt system för processen är på plats.

